

Blår As
Att:
Løkkeveien 107
4007 Stavanger

Svar på søknad om utviklingstillatelse

Fiskeridirektoratet viser til søknad fra Roxel Aqua AS av 15. november 2017, samt Fiskeridirektoratets avslagsvedtak 30. november 2018. Roxel Aqua AS skiftet navn i foretaksregisteret til Blår AS 30. juli 2021.

Videre viser direktoratet til Nærings- og fiskeridepartementets klagevedtak av 9. mars 2021, samt omgjøringsvedtak av 16. november 2022 og 28. april 2025.

1. Fiskeridirektoratets vedtak

Med hjemmel i forskrift 7. november 2022 nr. 1929 om tillatelse til akvakultur for laks, ørret og regnbueørret (laksetildelingsforskriften) §§ 6-1, 6-4, 6-6 og 6-14 gir Fiskeridirektoratet Blår AS tilsagn om 7280 tonn maksimalt tillatt biomasse, fordelt på ni tillatelser på 780 tonn MTB og én tillatelse på 260 tonn MTB.

Tillatelsene gis med en varighet på syv år fra lokalitet er klarert og tillatelsesdokument er utstedt.

Vedtaket er fattet med følgende vilkår:

- Anlegget skal etableres i tråd med intensjonene i søknaden, dvs. at dimensjonering av merdene i første omgang skal tilpasses lokaliteter i Sirafjorden (eller annet egnet sted) der Hs er 8-12 meter for bølger med 50-års returperiode.
- Det er en forutsetning for å ta tilsagnet i bruk at lokalitet er klarert og tillatelsesdokument er utstedt.
- Utviklingstillatelsene skal drives i henhold til søknad og det som er beskrevet i vedtaket her. Tillatelsene kan kun benyttes i Octopus-konseptet, herunder med Brillantmerder. Dette gjelder frem til eventuell konvertering, jf. laksetildelingsforskriften § 6-7.
- Biomasse fra utviklingstillatelsene kan ikke benyttes på lokaliteter som ikke er klarert for utviklingstillatelser. Utviklingstillatelser er tillatelser som er tildelt til særlig formål, og kan ikke inngå i en selskapsbiomasse med ordinære

kommersielle matfisktillatelser, eller i konsernbiomasse, jf. forskrift 17. juni 2008 nr. 822 om drift av akvakulturanlegg (akvakulturdriftsforskriften) § 47 flg.

Blår AS er selv ansvarlig for å innhente nødvendige offentlige tillatelser før tilsagnet tas i bruk. Dette omfatter lokalitetsklarering av fylkeskommunen, jf. laksetildelingsforskriften, kapittel 8 og innplassering av utviklingstillatelsene i et produksjonsområde av Fiskeridirektoratet, jf. forskrift 16. januar 2017 nr. 61 om produksjonsområder for akvakultur av matfisk i sjø av laks, ørret og regnbueørret (produksjonsområdeforskriften) § 4, jf. § 2 siste ledd.

Videre må det være utstedt anleggssertifikat for Octopus før anlegget tas i bruk, jf. NYTEK23-forskriften § 36. Fiskeridirektoratet tar ikke stilling til hvorvidt det er nødvendig å søke om tillatelse fra andre eller flere sektormyndigheter enn myndighetene som normalt behandler søknader om tillatelse til akvakultur.

2. Saksforløp

2.1 Fiskeridirektoratet sin behandling av søknad

Roxel Aqua AS, nå Blår AS, søkte 15. november 2017 om 14 utviklingstillatelser for en periode på fem år fra utsett av første fiskegruppe for utvikling av konseptet Octopus.

Fiskeridirektoratet avslo søknaden 30. november 2018, fordi direktoratet kom til at det omsøkte konseptet ikke oppfyller vilkåret om «*betydelig innovasjon*», jf. laksetildelingsforskriften § 23b (tilsvarer dagens laksetildelingsforskrift § 6-6).

Avslaget ble påklaget 18. januar 2019, og klagen ble oversendt Nærings- og fiskeridepartementet 14. oktober 2019.

2.2 Nærings- og fiskeridepartementet sin klagebehandling

Det er opplyst at det ble avholdt et møte med departementet 27. mars 2020, og Roxel Aqua AS (nå Blår AS) sendte ytterligere dokumentasjon og kommentarer til Fiskeridirektoratets klageinnstilling til Nærings- og fiskeridepartementet 31. mars 2020.

Nærings- og fiskeridepartementet opphevet Fiskeridirektoratet sitt avslag på søknad fra Roxel Aqua AS (nå Blår AS) i klagevedtak av 9. mars 2021. Klagen ble tatt til følge hva gjaldt vilkåret om betydelig innovasjon, men mot vilkår der dokumentasjonskrav skulle være oppfylt innen seks måneder. Saken ble sendt tilbake til Fiskeridirektoratet for videre behandling og vurdering av om øvrige tildelingsvilkår er oppfylt, herunder vilkåret om «betydelige investeringer»

Fra departementets vedtak gjengis følgende:

«5.5 Vurdering av om det omsøkte prosjektet oppfyller vilkåret om «betydelig innovasjon»

I avslaget i denne saken skrev Fiskeridirektoratet:

«Octopus er et komplekst konsept der realiserbarheten er avhengig av et avansert samspill mellom mange ulike komponenter. Fiskeridirektoratets utgangspunkt er etter dette at det kreves et relativt høyt nivå av dokumentasjon for å vise gjennomførbarheten av prosjektet.»

Departementet er enig i dette.

Klager opplyser i søknaden at de på sikt ønsker å kunne dimensjonere Octopus for drift på

lokaliteter med Hs inntil 15 meter, men at dimensjonering av merdene i første omgang vil tilpasses lokaliteter i Siraffjorden der Hs er 8-12 meter for bølger med 50-års returperiode.

Octopus er med andre ord et akvakulturanlegg som skal ligge eksponert. Dette innebærer at det stilles høye krav til dokumentasjonen av konseptets konstruksjon.

Ved gjennomgangen og vurderingen av dokumentasjonen her skiller departementet mellom dokumentasjon av konstruksjonen og dokumentasjon av driften. Departementet vil først ta for seg dokumentasjon av konstruksjonen og deretter dokumentasjon av driften.

Jackup-rigger er kjent i petroleumsindustrien. Flere forhold ved jackup-riggen er nå bedre dokumentert i klagen, slik direktoratet påpeker. Departementet vurderer at jackupriggen alene er tilstrekkelig dokumentert på nåværende stadium i prosjektet.

Konseptet er blant annet dokumentert med konstruksjonsanalyser utført av Devocean Design AS for merd med forankringslinjer, nedtrekksline, not og flyteringer. I klagen er systemet med rotasjonsfortøyning erstattet med konvensjonell rammefortøyning. Klager har både i vedlegg til klagen og i brev til departementet lagt frem notater utarbeidet av Aqua Knowledge AS med resultater fra konstruksjonsanalyser av merder i rammefortøyning. Aqua Knowledge AS skriver at notatene "er ment som grunnlag for å kunne vurdere gjennomførbarheten og som tidligstudie av "Briljantmerden» i en tenkt fortøyning."

Klager presiserer at hovedkriteriene for dimensjonering er Hs 4 meter og 1 m/s strøm for merden i overflaten, og Hs 10 meter og 1 m/s strøm for merd 50 meter under overflaten. Det er utført analyser blant annet for disse tilfellene og for andre kombinasjoner av bølger og strøm med merden i ulik dypgang. I tillegg er det utført analyser av enkelte ulykkestilstander og analyser med høyere soliditet på not for å modellere dobbel not. Ifølge Aqua Knowledge AS viser analysene at "alle komponenter i fortøyning og not har tilstrekkelig kapasitet". På denne bakgrunn vurderer departementet at dimensjonering av merd- og fortøyningssystem er tilstrekkelig dokumentert på nåværende stadium i prosjektet.

Etter departementets vurdering er imidlertid flere deler av prosjektet fortsatt beskrevet på et overordnet og konseptuelt nivå. Mellom jackup-riggen og merdene skal det være slanger for transport av fôr og dødfisk. I bunnen av spissnoten skal det etableres utløp for dødfisk og en «[p]umpeløsning skal transportere dødfisken fra oppsamler til kverning og ensilering på rigg». Slinger, dødfiskoppsamler og pumpeløsning er kortfattet beskrevet med tekst og illustrasjoner i søknaden. Klager har heller ikke avklart om det skal være dobbelnot i merden, men skriver at dette skal avveies mot blant annet fiskehelse og krefter i merden. Departementet mener at disse forholdene med fordel kunne vært nærmere konkretisert og utdypet.

Det er eksempelvis ikke angitt dimensjoner eller mekaniske egenskaper for slangene. Departementet kan heller ikke se at det er foretatt innledende beregninger av laster på slanger eller av samvirke mellom slanger og merd. Klager skriver at slangene "skal utvikles for å tåle marine belastninger i tillegg til fôring/transport av dødfisk. Denne type forsterkede slanger har over tid blitt utviklet for inn og ut-lastning av petroleumsprodukter i offshore-næring, men det er et stort utviklingsarbeid som må gjøres for å tilpasse slanger for offshore havbruk". Departementet kjenner til et stort spekter av slanger og fleksible rørledninger med ulike dimensjoner og anvendelsesområder blant annet i petroleumsindustrien, men det er uklart for departementet hvilken utvikling og tilpasning det vil være behov for i dette prosjektet. Ettersom klager selv mener det vil være behov for et stort utviklingsarbeid for slangene, mener departementet at klager med fordel kunne lagt frem mer konkrete opplysninger for dette utviklingsarbeidet.

Samlet sett innebærer dette omfattende dokumentasjon for konstruksjonen, til tross for

enkelte svakheter. Departementet har kommet til at konstruksjonen er tilstrekkelig dokumentert til å oppfylle det høye kravet til dokumentasjon som gjelder for denne typen anlegg.

Når det gjelder driften av anlegget, har direktoratet påpekt svakheter i dokumentasjonen. Direktoratet peker særlig på mangelfull dokumentasjonen av trenging, behandling og uttak av fisk.

Klager har levert supplerende opplysninger til departementet i e-post 4. desember 2020. En animasjon viser trengningsmetoden og uttak av fisk ved overføring av fisk gjennom en slange til en brønnbåt. Klager skriver at «[t]rengingen som er vist med en stor brønnbåt, kan avbrytes og gjøres gradvis». Klager har også lagt ved en illustrasjon som viser en åpning i noten og personer på merdkanten. Ifølge klager skal dette illustrere drift med tilgang fra midtring/toppring når merden er i overflaten. Klager skriver videre at «[d]agens automatiske trengningsmetode utelukker ikke muligheter for manuell trenging».

Departementet anser ikke de supplerende opplysningene for å tilføre noe nytt av betydning for denne saken. Klager har også tidligere beskrevet metoder for å få tilkomst til vannspeilet ovenfra, eksempelvis ved bruk av en glidelås-anordningen som gjør det mulig å komme til på innsiden av notposen. Animasjonen av trengingsoperasjonen er i tråd med tidligere innsendte beskrivelser og illustrasjoner av eksempel på trengingsprosess. Klager har blant annet beskrevet trenging i flere steg med en kombinasjon av ulike metoder og flere manuelle operasjoner der personell skal stå på merdringen i vannoverflaten. Klager skriver nå at «[t]rengingen er i høy grad kontrollert, overvåket og automatisk (uten mennesker på merdkanten)».

I likhet med den fremlagte animasjonen har klager også tidligere angitt at uttak av fisk til slakt skal skje ved overføring av fisk gjennom en slange til en brønnbåt som enten skal legge til ved merden eller ligge i en avstand fra merden.

Departementet påpeker at de dimensjonerende kriteriene Hs 4 meter og 1 m/s strøm for merden i overflaten vil innebære begrensninger for drift av anlegget i eksponerte områder som beskrevet i søknaden. Det vil blant annet begrense værvinduet for å ha merden i overflaten for at fisken kan snappe luft, for behandling av fisk, for uttak av fisk fra merdene og for å utføre vedlikehold på merdene. Klager har planer om å heve merdene til overflaten minst én gang i uken for å gi laksen tilgang til luft. Klager vil også teste luftrør/luftspalte integrert i merdens øvre flytekragestruktur slik at laksen kan snappe luft når merden er neddykket. Denne løsningen med luftspalte er imidlertid lite beskrevet, slik også direktoratet påpekte i avslaget.

Klager skriver i brev til departementet at de vurderer å unngå utsett av fisk og slakting i perioder av vinteren, og at det også er mulig å unngå å ha fisk i sjøen om vinteren, ettersom bruk av stor postsmolt kan gi en kort veksttid i sjø.

Oppsummert er departementet enig med direktoratet i at driften kunne vært dokumentert bedre. Departementet har imidlertid besluttet å endre dokumentasjonskravet hva gjelder drift på eksponerte anlegg. Endringen innebærer at det ikke kreves like omfattende dokumentasjon som tidligere saker på nåværende stadium i tildelingsprosessen.

Når departementet har kommet til at kravet til betydelig innovasjon er oppfylt, vil vi likevel understreke at dette i praksis ikke betyr mer enn at tidspunktet for oppfyllelse av det samlede dokumentasjonskravet er flyttet. Departementet setter derfor følgende vilkår:

- Det er en forutsetning for at konseptet skal kunne oppfylle vilkåret om betydelig innovasjon at anlegget dimensjoneres og etableres i tråd med intensjonene i søknaden, dvs. at

dimensjonering av merdene i første omgang skal tilpasses lokaliteter i Siraffjorden (eller annet egnet sted) der Hs er 8-12 meter for bølger med 50-års returperiode.

- *Det må dokumenteres at det er forsvarlig å holde fisk i anlegget gjennom hele året, jf. akvakulturdriftsforskriften § 20.*
- *Det skal kunne tas ut og slaktes fisk fra anlegget hele året, og det skal dokumenteres at dette kan gjennomføres på en forsvarlig måte, både med tanke på HMS og fiskehelse/fiskevelferd*

Dokumentasjonskravene stilt ovenfor skal være oppfylt senest 6 måneder etter mottaket av dette brevet, med et naturlig unntak for vilkåret om etablering av anlegget. Dersom vilkårene ovenfor ikke oppfylles, foreligger det heller ikke betydelig innovasjon. Disse vilkårene kan videre på ingen måte tolkes som at ikke øvrige vilkår og krav som følger av relevant regelverk skal tilfredsstilles før det kan settes fisk i anlegget, og Fiskeridirektoratet står fritt til å stille ytterligere vilkår i forbindelse med ev. tildeling av tilsagn om tillatelser til utviklingsformål for å sikre forsvarlig etablering og drift av anlegget.

Samlet sett hva angår dokumentasjonskravet, både for konstruksjonen og for driften, vurderer altså departementet at Roxel Aqua AS på nåværende stadium i prosjektet har fremlagt tilstrekkelig dokumentasjon for å underbygge at konstruksjonen Octopus vil kunne realiseres som beskrevet i søknaden. Driften er tilstrekkelig dokumentert per nå, men må følgelig dokumenteres nærmere.

Fiskeridirektoratet kom i sitt avslag til at konseptet har nyhetsverdi som produksjonsteknologi, og departementet vurderer at det helhetlige konseptet vil innebære utvikling av produksjonsteknologi.

Formålet med ordningen er å bidra til å løse en eller flere av miljø- og arealutfordringene som havbruksnæringen står overfor, og spørsmålet er om dette konseptet bidrar til det.

Et mål i dette prosjektet er å ta i bruk mer eksponerte lokaliteter for akvakultur og dermed åpne for bruk av arealer som i dag er utilgjengelige. Merdene skal, som nevnt, dimensjoneres for lokaliteter i Siraffjorden der Hs er 8-12 meter. Departementet vurderer at prosjektet har potensiale til å realiseres på de dimensjonerende sjøtilstandene søker legger opp til og derfor kan bidra til å løse næringens arealutfordringer. På denne bakgrunn vurderer vi også at prosjektet innebærer en forbedring sammenlignet med konvensjonelle anlegg.

Etter en konkret helhetsvurdering, har departementet etter dette kommet til at konseptet «Octopus» innebærer «betydelig innovasjon», jf. laksetildelingsforskriften § 23b.»

2.3 Videre saksbehandling etter klagebehandling

Etter departementets klagevedtak, der saken ble sendt tilbake til Fiskeridirektoratet for videre behandling, ble dialogen mellom Fiskeridirektoratet og Blår AS gjenopptatt.

Blår AS oversendte inn ny dokumentasjon, og det ble avholdt et møte mellom direktoratet og Blår AS 11. juni 2021.

Fiskeridirektoratet veiledet Blår AS vedrørende dokumentasjonskrav i brev av 30. juni 2021. Direktoratet viste til vedtaket fra departementet og forklarte blant annet følgende: «Departementet skiller mellom dokumentasjon av konstruksjonen og dokumentasjon av driften ved vurderingen av dokumentasjon.

Departementet vurderer at dimensjonering av merd- og fortøyningsystem er tilstrekkelig dokumentert på tidspunktet for vedtaket. Samlet sett vurderte departementet også at konstruksjonen er tilstrekkelig dokumentert. Fiskeridirektoratet legger derfor til grunn at det ikke er behov for ytterligere dokumentasjon når det gjelder disse punktene.

Når det gjelder dokumentasjon knyttet til drift viser departementet til at direktoratet har pekt på mangelfull dokumentasjon av trenging, behandling og uttak av fisk. Departementet anser ikke de supplerende opplysningene i forbindelse med klagen for å tilføre noe nytt av betydning.[...]»

Fiskeridirektoratet mottok dokumentasjon fra Blår AS 15. juli 2021.

I brev av 22. desember 2021 gav Fiskeridirektoratet tilbakemelding på oversendt dokumentasjon opp mot vilkårene som ble stilt av departementet. (Se punkt 5.4) Fiskeridirektoratet vurderte at dokumentasjonen var tilstrekkelig til å oppfylle vilkårene, men det ble bedt om supplerende opplysninger knyttet til risikovurdering. Dette ble oversendt 21. januar 2022.

I brev av 7. mars 2022 vurderte Fiskeridirektoratet at direktoratet hadde tilstrekkelige informasjon til at saken kunne tas til behandling, og Blår AS ble bedt om å sende forslag til målkriterier. Direktoratet vurderte at oversendt dokumentasjon ivaretok Fiskeridirektoratets bekymringer knyttet til konseptets risikoprofil. Målkriterier ble oversendt 16. mars 2022.

Nærings- og fiskeridepartementet omgjorde klagevedtaket 16. november 2022. Bakgrunnen for omgjøringen var en uttalelse fra Sivilombudet¹ 23. mars 2022 som omhandlet praksisendringen som departementet foretok i de opprinnelige vedtakene overfor Blår og ett annet selskap. Sivilombudet kom blant annet til at *«departementet ved praksisendringen i den midlertidige tildelingsordningen måtte se hen til hensynet til likebehandling og innrettelse. Når dette ikke var gjort hadde departementet ikke anledning til å endre tolkningen og praktiseringen av kriteriene for å innvilge utviklingstillatelser underveis i denne tildelingsprosessen.»*

Departementet la til grunn at det opprinnelige klagevedtaket var ugyldig, og omgjorde vedtaket i medhold av forvaltningsloven § 35 første ledd bokstav c. Følgen av omgjøringen var at Fiskeridirektoratets opprinnelige avslagsvedtak av 30. november 2018 ble opprettholdt.

Sivilombudet gjorde en ny vurdering av praksisendringen i en uttalelse av 31. mai 2024² etter klage fra Blår AS. Sivilombudet kom til at klagevedtaket av 9. mars 2021 ikke baserte seg på en uriktig tolkning av vilkåret om *«betydelig innovasjon»* og at vedtaket ikke var ugyldig.

Sivilombudet uttalte ellers i premiss (45) at:

«Selv om enkelte av departementets uttalelser kan tyde på at det mente kravet om «betydelig innovasjon» allerede var oppfylt, oppfatter ombudet at departementet i opphevsingsvedtaket ikke fattet realitetsavgjørelse, men at direktoratet ville avgjøre om vilkåret «betydelig innovasjon» var oppfylt basert på den etterspurte dokumentasjonen. Direktoratets fullmakter synes i en slik siste omgang riktignok å ha vært begrenset til å prøve om betingelsene som var satt i departementets vilkår, var oppfylt. Direktoratet måtte slik sett følge departementets retningslinjer.»

Som følge av uttalelsen fant Nærings- og fiskeridepartementet grunn til å vurdere å omgjøre vedtaket om omgjøring. Etter en ny vurdering, og i lys av Sivilombudets uttalelse, kom Nærings- og fiskeridepartementet til at omgjøringsvedtak av 16. november var ugyldig og omgjorde dette vedtaket. Departementets siste omgjøringsbeslutning av 28. april 2025 innebærer at klagevedtaket av 9. mars 2021 blir stående. Det fremgår at *«[o]mgjøringen har den virkning at Fiskeridirektoratet må gjenoppta behandlingen av Blår sin søknad om*

¹ Sivilombudets sak 23. mars 2022, 2022/1461: Tildeling av utviklingstillatelser – spørsmål om endring av praksis og hva som må vedtas som forskrift

² Sivilombudets sak 31. mai 2024, 2022/6056: Omgjøring av vedtak i sak om utviklingstillatelser i akvakultursektoren – Blår AS

utviklingstillatelse på bakgrunn av den dokumentasjonen selskapet har ettersendt som oppfølging av departementets klagevedtak i saken av 9. mars 2021.»

Direktoratet mottok oppdatert investeringsbudsjett på 5. juni 2025. Det ble påpekt i oversendelsesbrevet at Blår før saksbehandlingen stoppet opp flere ganger hadde oversendt detaljert og kvalitetssikret informasjon, inkludert investeringsbudsjett, produksjonsplan, risikovurdering og teknologiske analyser. Videre fremgikk det at investeringskostnadene nå hadde økt. I tillegg til oppdatert investeringsbudsjett ble det oversendt brev fra totalleverandør Icon Systems AS med ansvar for helhetlig teknisk kompetanse, integrasjon og gjennomføring, som bekreftet prisøkningen innenfor de ulike delkategoriene i investeringsbudsjettet. Ifølge Blår AS innebærer totalleverandørrollen at *«de både innhenter, koordinerer og i flere tilfeller fakturerer tredjepartsprodukter og leveranser som inngår i den samlede løsningen»* og at *«Icon Systems AS er tett involvert i detaljplanlegging, spesifikasjonsutvikling og prosjektering»*.

Oppsummert forklarer Blår AS at budsjetterte investeringer for gjennomføring av prosjektet har økt med totalt 12 %, fra ca. 2,5 milliarder kroner til 2,8 milliarder kroner. Det ble samtidig vist til tidligere redegjørelser for hvorfor vilkåret om betydelig investeringer var oppfylt og behov for risikoavlastning i brev av 7. september 2021 og 21. januar 2022. Blår AS opplyser at gjennomsnittlig investeringskostnad for hver av de 14 omsøkte tillatelsene vil være 201,1 millioner kroner, og hevder at dette er tre ganger høyere enn det som er gjennomsnittlig investeringskostnad per tillatelse andre søkere. Som eksempel er det vist til utviklingstillatelser gitt til Grieg Seafood Rogaland AS for prosjektet Blue Farm. Blår AS understreker at det er nødvendig med tilstrekkelig risikoavlastning for at utviklingsprosjektet skal være mulig å gjennomføre.

Fiskeridirektoratet bekreftet i brev av 23. juni 2025 at direktoratet ville gjenoppta behandlingen fra 16. mars 2022, som var tidspunktet Blår AS oversendte målkriterier. Direktoratet ba samtidig om tilbakemelding fra Blår på hvorvidt det hadde skjedd endringer som var relevante for vurderingen av dokumentasjonen som tidligere var sendt inn.

Blår AS besvarte henvendelsen 27. juni 2025. Det ble understreket at det hastet med en avklaring for selskapet. Det fremgikk også at:
«Blår AS bekrefter at det ikke har skjedd relevante endringer, og at de tidligere opplysningene fortsatt kan legges til grunn for videre saksbehandling.»

3. Konseptet

I klagevedtaket fra Nærings- og fiskeridepartementet ble konseptet beskrevet på følgende måte:

«Det omsøkte konseptet består av en modifisert jackup-rigg tilknyttet 12-14 merder. Merdene skal omkranse riggen og skal kunne trekkes ned under havoverflaten ved hjelp av vinsjer på riggen. Merdenes normale operasjonsområde skal være i overflateposisjon, men den skal kunne trekkes ned ved bølgetilstander over Hs 4 meter. Merdene skal designes for Hs 10-12 meter i neddykket posisjon. Ifølge søker skal maks Hs kunne økes til 15 meter ved økt dybde. Riggen er dimensjonert for en maksimalt Hs på 30 meter og en vindstyrke på 45 meter i sekundet.

Konseptet omfatter utvikling av en merdkonstruksjon søker kaller «Briljant». Hovedprinsippet for nedtrekksmekanismen skal være wire/tau som skal koble riggen til merdene. Nedtrekksmekanismen skal også benyttes til å sikre kontrollert heving ved trenging. I normal drift skal merdene være i overflateposisjon med den øvre flyteringen i overflaten. Dersom det er nødvendig for bestemte vær-,

strøm- og bølgeforhold eller strategisk for å unngå lus, alger eller maneter, skal merdene trekkes ned under overflaten.»

Fiskeridirektoratet er enig med departementet sin beskrivelse av at kjernen i det omsøkte konseptet er en modifisert jackup-rigg forbundet med slanger og wire/tau til flere nedtrekkbare merder for bruk på eksponerte lokaliteter.

I tillegg til beskrivelsene over vil Fiskeridirektoratet også peke på noen flere punkter som er relevante i beskrivelsen av det omsøkte konseptet. Direktoratet viser til at merdene kan trekkes ned, og nedsenket skal merden tåle Hs på 10 m og strøm 1 m/s på 50 meter dybde.

Det er opplyst at den nedtrekkbare Brillantmerden vil ha en naturlig utspiling av noten på grunn av kraften som trekker merden nedover. Merden vil ha en form som en brillant, spiss i bunn med bunnkapsel i stål. Merden har tre flyteringer av PE; øvre flytering ("toppringen"), midtre flytering ("midtringen"), og nedre flytering. Noten har et indre og et ytre nett med nottak (toppnett). For å forhindre gnag mellom flytekrage og not har søker utviklet en notbeskytter som skal redusere sjansen for hull i noten på grunn av gnag. Brillantmerden har en fjernoperert oppdriftsdrevet trengingsmekanisme, en integrert dødfisksamler, integrerte kaianlegg ved ankomst av brønnbåt, er sammenleggbare ved installasjon, har all sensorikk i én utskiftbar enhet og uttaksslanger for tilkobling til lokal avluser og brønnbåt ved behandling av fisk eller pumping av fisk.

Det er videre opplyst at konseptet må stå på en minimumsdybde på 80-90m for å kunne fungere med god fiskevelferd i angitte bølger, og dette krever en jackup-rigg av en viss størrelse og standard (350 ft – Harsh Environment). Videre vil jackup-riggen være utrustet med boligkvarter, helidekk, kraner, livbåter, tanker som kan benyttes til ensilasje med mer. Den skal modifiseres til produksjon av fisk der hovedkomponentene vil være havbruksmodul, fiskehelsemodul og støttesystemer. Sentralenheten for sensorikk er tenkt å inneholde det meste av lys, kameraer, biomasse-måler, luseteller, oksygenmåler, temperaturmåler og ekkolodd.

I bunnkapselen er det integrert dødfisksamler med barriere slik at dødfisk ikke kan flyte opp. Dødfiskslangen skal kontinuerlig suge ut dødfisk til jackup-riggen. Dødfisken skal være i et lukket kammer, mens levende fisk skal tas ut over det lukkede kammeret.

Imellom riggen og merden er det føringsslange, elektrokabel til sensorikkenhet med kamera og lys, sugeslange for dødfisk, en nedtrekksline fra jackup, vertikalt ned til sjøbunn, horisontalt bort til merd og vertikalt opp til merd. Nedtrekk av merder utføres fra rigg i kontrollrom. I kontrollrom vil det være instrumenter for måling av strømhastighet, bølgehøyder, temperatur i ulike nivå av vannsøylen, ekkolodd, biomassemåler og andre sensorer for å optimalisere laksens tilvekst og merdens integritet.

For at fisken skal ha tilgang på luft ved nedsenket drift vil merden enten slippes opp til overflaten ofte nok til at fisken kan få snappe luft en gang i uken, eller ha tilgang på luft i en luftekanal som er integrert i merdens toppring. Ifølge søker skal videre utvikling av merden foregå i to parallelle utviklingsløp, et med og et uten luftekanal.

For vanlig tilkomst til merd benyttes øvre ring. Her kan en servicebåt/personellbåt sette av personell. Marine glidelåser benyttes for å komme inn i ring. Man kan benytte hån og teiner for å fange fisk for helsekontroll.

Metoden for trenging er endret siden Fiskeridirektoratets avslag. Trenging for behandling, avlusning og slakting skal nå være oppdriftsbasert og styrt fra riggen. Ved reduksjon av nedtrekkskraften heves flyterene. Merden heves helt til noten kommer opp til toppringen

(øvre flytering) og nedre not vil være stram under hele trengingen. Fisken skal tas ut gjennom slange i bunn av not. Brønnbåt plukker opp sugeslange for fisk fra merden uten menneskelig kontakt. Nedtrekkskraften fortsetter å reduseres, midtringen heves over overflaten og brønnbåten starter utsuging av fisk. Den øvre noten legger seg over den nedre noten over vannoverflaten. Bunnkapselen heves og når den bryter overflaten kan en suge ut all fisken fra bunnkapselen.

Brønnbåt kan enten være utstyrt med dynamisk posisjonering (DP) eller forankre seg mot merd.

Lusebehandling utføres ved trenging av fisk og lusebehandling av brønnbåt eller ved lokal avluser av type Skamik eller lignende påmontert et hev/senkbart Texas-dekk på jackup-rigg.

4. Regelverk

Forskrift 7. november 2022 nr. 1929 om tillatelse til akvakultur for laks, ørret og regnbueørret (laksetildelingsforskriften) ble fastsatt 7. november 2022, altså etter søknad, avslag og klagevedtak. Det er ingen materielle endringer knyttet til utviklingstillatelser fra forskrift 22. desember 2004 nr. 1798, om tillatelse til akvakultur for laks, ørret og regnbueørret (laksetildelingsforskriften) og Fiskeridirektoratet gjengir bestemmelsene med nummerering i dagens forskrift.

Bestemmelser om utviklingstillatelser og hjemmel for tildeling finnes i forskrift om tillatelse til akvakultur med laks, ørret og regnbueørret (laksetildelingsforskriften) kapittel 6.

Fiskeridirektoratet viser spesielt til følgende utdrag:

§ 6-1.Særlige formål

[...]

Akvakultur av matfisk til utvikling skal bidra til å utvikle teknologi som kommer akvakulturnæringen til gode.[...]

§ 6-4.Generelle vilkår for tildeling og fornyelse

Fiskeridirektoratet kan gi akvakulturtillatelse til særlige formål etter en faglig vurdering. Tillatelsens varighet fastsettes etter en konkret behovsvurdering. Tillatelse gis midlertidig for inntil 10 år av gangen med unntak av tillatelse til fiskepark som gis for inntil 5 år av gangen og stamfisk-, forsknings- og utviklingstillatelser som gis for inntil 15 år av gangen.

Tillatelse for utvikling som nevnt i § 6-6 kan forlenges etter søknad til Fiskeridirektoratet

§ 6-6.Særskilte tildelingsvilkår for tillatelse til utvikling

Søker kan få tildelt tillatelse til akvakultur av matfisk til prosjekter som kan bidra til å utvikle teknologi og som innebærer betydelig innovasjon og betydelige investeringer. Formålet er å legge til rette for at ny kunnskap, eksisterende kunnskap fra forskning eller praktisk erfaring kan brukes til å utvikle teknologi som kan bidra til å løse en eller flere av miljø- og arealutfordringene som akvakulturnæringen står overfor, blant annet ved konstruksjon av prototyper og testanlegg, industriell design, utstyrsinstallasjon og fullskala prøveproduksjon.

Utviklingsarbeidet skal skille seg vesentlig fra tidligere kunnskap og teknologi på akvakulturområdet som er i alminnelig kommersiell bruk og kan ikke bare være en naturlig videreføring av det som er benyttet tidligere.

Søker skal dokumentere hvordan virksomheten vil ivareta den faglige kompetansen som er nødvendig for å oppfylle formålene i § 1-1 og § 6-6, herunder kompetansekrav gitt

i akvakulturdriftsforskriften § 6. Prosjektet må inneha relevant faglig kompetanse for å gjennomføre prosjektet.

Utviklingsprosjektet skal dokumenteres på en metodisk forsvarlig måte. Kunnskapen skal deles slik at den kommer hele næringen til gode.

Ved tildeling av tillatelse skal det fastsettes, etter dialog med søker, hvordan innehaver av tillatelsen skal rapportere til Fiskeridirektoratet om fremdriften i utviklingsprosjektet. Det skal fastsettes målkriterier for når prosjektet anses gjennomført.

Det skal fastsettes en varighet for tillatelsen. Ved vurdering av varighet av tillatelsen, skal tidsperspektivet for utviklingsaktiviteten tillegges vekt.

Fiskeridirektoratet kan ut fra behovet som den enkelte søknad reiser innhente råd og vurderinger fra kompetente rådgivere med egnet spesialkompetanse.

§ 6-7. Konvertering av utviklingstillatelse

Fiskeridirektoratet kan etter søknad gi tillatelse til at en utviklingstillatelse kan konverteres til en ordinær tillatelse til akvakultur av matfisk i sjø. Søknaden kan kun innvilges dersom målkriteriene som er fastsatt for prosjektet er oppfylt. Søknad om konvertering må være Fiskeridirektoratet i hende senest 6 måneder før utviklingstillatelsen går ut. Fiskeridirektoratet kan gi oppreisning for fristoverskridelse.

Ved tildeling av ordinær tillatelse til akvakultur av matfisk i sjø, skal det betales vederlag til statskassen på kroner 10 millioner. Vederlaget skal justeres i tråd med konsumprisindeksen fra 19. november 2015 og frem til konverteringstidspunktet. Betaling må skje innen 90 dager (inkludert helligdager) etter endelig forvaltningsvedtak om tilsagn om kommersiell tillatelse. Dersom vederlaget ikke betales innen fristen, faller tilsagnet bort. Fiskeridirektoratet kan i særlige tilfeller gi oppreisning for fristoverskridelse.

Den ordinære tillatelsen til akvakultur av matfisk i sjø kan ikke tas i bruk før vederlaget er betalt.

§ 6-14. Maksimal tillatt biomasse per tillatelse til særlige formål

Maksimal tillatt biomasse per tillatelse fastsettes etter en konkret vurdering, hvor det blant annet skal tas hensyn til søkers behov. Maksimal tillatt biomasse per tillatelse skal ikke overstige 780 tonn, med unntak av tillatelse til fiskepark, som ikke skal overstige 2 tonn. [...]

Ved avgrensning av tillatelse til utvikling, skal det blant annet tas hensyn til hva som er nødvendig for å kunne gjennomføre prosjektet.

Ved avgrensning av tillatelse til akvakultur av matfisk til særlige formål skal det ikke tas hensyn til innehavers behov for økonomisk utbytte som følge av salg av ordinær matfisk. Første punktum gjelder ikke for tillatelser til utvikling etter § 6-6.

5. Fiskeridirektoratets vurdering

5.1 Innledning

Det følger av laksetildelingsforskriften §§ 6-3 og 6-6 at avgjørelsen av om det skal innvilges utviklingstillatelser bygger på en skjønnsmessig, faglig vurdering. Retningslinjene³ for

³ Retningslinjer for behandling av søknader om utviklingstillatelse til oppdrett av laks, ørret og regnbueørret, Nærings- og fiskeridepartementet

behandling av søknader om utviklingstillatelse slår fast at det er opp til forvaltningens skjønn å vurdere prosjektet og om kriteriene for tildeling er oppfylt. Søker har ikke rettskrav på å få tildelt utviklingstillatelse selv om prosjektet innebærer betydelige investeringer og betydelig innovasjon. Det stilles strenge krav for å få utviklingstillatelser.

Hovedformålet med tillatelser til akvakultur av laks, ørret og regnbueørret til utviklingsformål er å bidra til å utvikle teknologi som kommer akvakulturnæringen til gode, jf. laksetildelingsforskriften § 6-1 annet ledd. Ifølge retningslinjene er formålet også å stimulere til økt bærekraft, ønsket omstilling og innovasjon og økt samlet verdiskaping i næringen. Videre skal utviklingstillatelser legge til rette for et teknologiløft i næringen ved at det gis akvakulturtillatelser til prosjekter som innebærer utvikling av nye teknologiske løsninger.

5.2 Teknologiutvikling

Utviklingstillatelser kan tildeles prosjekter som kan bidra til å «utvikle teknologi», jf. laksetildelingsforskriften § 6-1 annet ledd. Retningslinjene presiserer at ordningen er avgrenset til produksjonsteknologisk utstyr/installasjoner.

I klagevedtaket av 9. mars 2021 slår Nærings- og fiskeridepartementet fast at
«Fiskeridirektoratet kom i sitt avslag til at konseptet har nyhetsverdi som produksjonsteknologi, og departementet vurderer at det helhetlige konseptet vil innebære utvikling av produksjonsteknologi.»

Fiskeridirektoratet legger etter dette til grunn at vilkåret om teknologiutvikling er oppfylt.

5.3 Prosjektets bidrag til å løse miljø- og arealutfordringer

Utviklingstillatelsene skal legge til rette for utvikling av teknologi som kan bidra til å løse en eller flere av miljø- og arealutfordringene som akvakulturnæringen står overfor, jf. laksetildelingsforskriften § 6-6 første ledd. Ifølge retningslinjene vil dette blant annet kunne dreie seg om utvikling av oppdrettsanlegg som kan brukes lenger til havs og innerst i fjorder. Dette kan bidra til at tidligere uegnede arealer kan benyttes til akvakultur og at arealutnyttelsen i kystsonen totalt sett kan bli mer effektiv.

I klagevedtaket slår Nærings- og fiskeridirektoratet fast at:
«Formålet med ordningen er å bidra til å løse en eller flere av miljø- og arealutfordringene som havbruksnæringen står overfor, og spørsmålet er om dette konseptet bidrar til det.»

Et mål i dette prosjektet er å ta i bruk mer eksponerte lokaliteter for akvakultur og dermed åpne for bruk av arealer som i dag er utilgjengelige. Merdene skal, som nevnt, dimensjoneres for lokaliteter i Siraffjorden der Hs er 8-12 meter. Departementet vurderer at prosjektet har potensiale til å realiseres på de dimensjonerende sjøtilstandene søker legger opp til og derfor kan bidra til å løse næringens arealutfordringer. På denne bakgrunn vurderer vi også at prosjektet innebærer en forbedring sammenlignet med konvensjonelle anlegg.»

Fiskeridirektoratet legger etter dette til grunn at vilkåret er oppfylt.

5.4 Betydelig innovasjon

Det følger av laksetildelingsforskriften § 6-6 første ledd at utviklingstillatelser kun kan tildeles prosjekter som innebærer «betydelig innovasjon». I laksetildelingsforskriften § 6-6 annet ledd presiseres det at «[u]tviklingsarbeid skal skille seg vesentlig fra tidligere kunnskap og teknologi som er i alminnelig kommersiell bruk og kan ikke bare være en naturlig videreføring av det som er benyttet tidligere.»

Retningslinjene for behandling av søknader om utviklingstillatelser slår fast at hva som skal anses som betydelig innovasjon er en skjønnsmessig vurdering. Ifølge retningslinjene skal

det ved vurderingen tas utgangspunkt i definisjonen av utviklingsarbeid. Retningslinjene viser til Statistisk Sentralbyrå (SSB) sin definisjon av utviklingsarbeid som: «...systematisk virksomhet som anvender eksisterende kunnskap fra forskning eller praktisk erfaring, og som er rettet mot: å framstille nye eller vesentlig forbedrede materialer, produkter eller innretninger.» Teknologien som utvikles må altså være ny eller vesentlig forbedret i forhold til det som er i alminnelig kommersiell bruk på akvakulturområdet. Det går også fram av retningslinjene at det ikke skal tildeles utviklingstillatelser til like eller tilnærmet like prosjekter, da dette ikke vil bidra til å oppnå formålet med ordningen.

Nærings- og fiskeridirektoratet har etter en konkret helthetsvurdering slått fast i klagevedtaket at konseptet «Octopus» innebærer «betydelig innovasjon», jf. laksetildelingsforskriften § 6-6. Fiskeridirektoratet viser til departementets beskrivelser i klagevedtaket av 9. mars 2021, og legger dette til grunn for den videre vurderingen.

Særlig om oppfyllelse av vilkår stilt av Nærings- og fiskeridepartementet

Som nevnt over kom Nærings- og fiskeridepartementet til at kravet til betydelig innovasjon var oppfylt, men det ble presisert at dette i praksis ikke betydde mer enn at tidspunktet for oppfyllelse av det samlede dokumentasjonskravet var flyttet.

Nærings- og fiskeridepartementet stilte som vilkår at:

«- Det er en forutsetning for at konseptet skal kunne oppfylle vilkåret om betydelig innovasjon at anlegget dimensjoneres og etableres i tråd med intensjonene i søknaden, dvs. at dimensjonering av merdene i første omgang og som minimum skal tilpasses lokaliteter i Siraffjorden (eller annet egnet sted) der Hs er 8-12 meter for bølger med 50-års returperiode.

– Det må dokumenteres at det er forsvarlig å holde fisk i anlegget gjennom hele året, jf. akvakulturdriftsforskriften § 20.

– Det skal kunne tas ut og slaktes fisk fra anlegget hele året, og det skal dokumenteres at dette kan gjennomføres på en forsvarlig måte, både med tanke på HMS og fiskehelse/fiskevelferd.

Dokumentasjonskravene stilt ovenfor skal være oppfylt senest 6 måneder etter mottaket av dette brevet, med et naturlig unntak for vilkåret om etablering av anlegget. Fiskeridirektoratet kan stille ytterligere vilkår forut for tildeling av et ev. tilsagn for å sikre forsvarlig etablering og drift av anlegget.»

Fiskeridirektoratet vurderte oppfyllelsen av disse kravene i brev av 22. desember 2021, på følgende måte:

«2.1 Det er en forutsetning for at konseptet skal kunne oppfylle vilkåret om betydelig innovasjon at anlegget dimensjoneres og etableres i tråd med intensjonene i søknaden

Etter departementets vedtak innebærer dette i første omgang at dimensjonering av merdene som minimum skal tilpasses lokaliteter der signifikant bølgehøyde med 50 års returperiode er 8-12 meter.

BLÅR AS har sendt inn ny dokumentasjon innen fristen som er relevant for dette vilkåret.

Fiskeridirektoratet vurderer at vedlegg A gir noe mer utfyllende informasjon om inspeksjon, vedlikehold og større og mindre operasjoner i driftsfasen. Beskrivelsen gjenspeiler drift av merddesignet slik det foreligger nå. Vedlegg B inneholder en test- og verifikasjonsplan som viser en stegvis uttesting og oppskalering av konseptet frem til at det til slutt skal bli testet på en eksponert lokalitet med Hs50=8-12m.

I vedlegg G er det utarbeidet risikovurderinger for operasjonelle faser for Octopus som inkluderer drift, inspeksjon og vedlikehold av merder, større operasjoner som avlusning, trenging og nødutslaktning. Det opplyses at det vil bli utført egne risikovurderinger for ombygging av jack-up,

fabrikasjon av merder, grensesnitt mellom jack-up og merder, installasjon av jack-up, merder og grensesnitt mellom jack-up og merder og drift av jack-up. Den utførte risikovurderingen omfatter hovedaktivitetene for drift av Briljant-merden med fjernopererte operasjoner på en eksponert lokalitet. Kartlegging av farer som kan føre til rømmingshendelser i risikovurderingen vurderes å være tilstrekkelig omfattende og detaljert for denne fasen.

Fiskeridirektoratet vurderer dokumentasjonen isolert sett for å være tilstrekkelig til å oppfylle Nærings- og fiskeridepartementets vilkår om at anlegget dimensjoneres og etableres i tråd med intensjonene i søknaden.

Fiskeridirektoratet har imidlertid innvendinger knyttet til risikovurderingen på dette punktet, og har behov for supplerende opplysninger før søknaden kan behandles, se under i punkt 3.

2.2 Det må dokumenteres at det er forsvarlig å holde fisk i anlegget gjennom hele året, jf. akvakulturdriftsforskriften § 20.

Akvakulturdriftsforskriften § 20 gjelder metoder, installasjoner og utstyr, og forvaltes av Mattilsynet, jf. akvakulturdriftsforskriften § 67 tredje ledd. BLÅR AS viser til Mattilsynets «Veileder om fiskevelferd ved utvikling og bruk av metoder, utstyr, teknologi mv i akvakultur» som er knytt til akvakulturdriftsforskriften § 20, og selskapet har vært i dialog med Mattilsynet om dette temaet.

Fiskeridirektoratet vurderer at direktoratet kan ta stilling til hvorvidt dokumentasjonskravet er oppfylt på dette tidspunkt i prosessen. Fiskeridirektoratets vurdering får imidlertid ikke betydning for Mattilsynets eventuelle vurderinger etter dyrevelferdsloven i forbindelse med klarering av lokalitet, jf. laksetildelingsforskriften § 30 bokstav c nr. 5. Det er på vanlig måte søker som bærer risikoen for at konseptet senere kan klareres på lokaliteten.

BLÅR AS har laget et test- og verifikasjonsprogram som legger opp til en gradvis opptrapping til full produksjon. Uttesting vil starte på en mindre eksponert lokalitet med færre fisk, og etter en tid gå over til et noe større antall fisk på eksponert lokalitet, før testing med planlagt full produksjon. Fiskestørrelsen skal være 700 g på eksponert lokalitet. Fiskeridirektoratet vurderer at denne planen tar større hensyn til dyrevelferden i uttestingen enn tidligere innsendte planer.

I vedlegg C er det også sendt inn en fiskevelferdsmessig risikovurdering som tar for seg de ulike fasene og aktivitetene av en produksjonssyklus. Fiskeridirektoratet vurderer at risikovurderingen er detaljert nok i denne fasen, men direktoratet har innvendinger knyttet til risikovurderingen også på dette punktet (se under i punkt 3).

Vedlegg D består av en utfylt versjon av Havforskningsinstituttet sitt «Skjema for velferdsvurdering av nye metoder og utstyr i oppdrett», som inkluderer parametere som er spesielt relevante for eksponerte lokaliteter, som strøm og bølger. Det er også vist til lenker i andre dokument. BLÅR AS har vedlagt dokumentasjon som refererer til forskning rundt fiskevelferd ved sterk strøm og høye bølger og har drøftet hvordan Octopus-konseptet kan ivareta fiskehelsen på en eksponert lokalitet som Utsira.

Fiskeridirektoratet vurderer at den innsende dokumentasjonen samlet er tilstrekkelig til å oppfylle vilkår 2 på dette stadiet. Fiskeridirektoratet viser imidlertid til innvendinger knyttet til risikovurdering under i punkt 3.

2.3 Det skal kunne tas ut og slaktes fisk fra anlegget hele året, og det skal dokumenteres at dette kan gjennomføres på en forsvarlig måte, både med tanke på HMS og fiskehelse/fiskevelferd

Fiskeridirektoratet vurderer at vedlegg A gir mer utdypende beskrivelser av drift og av de større arbeidsoperasjonene enn hva som fremgikk av tidligere dokumentasjon. I vedlegg A vises det til en mengde forskning i kapittel om fiskevelferd i eksponerte områder. Dette inkluderer blant annet laksens svømmeevne i strøm og bølger, og hvor lenge laksen kan være neddykket uten å ha behov for å snappe luft.

Det er som nevnt utført risikovurdering for fiskevelferd (Vedlegg C) og en operasjonell risikovurdering der rømming og HMS er vurdert (Vedlegg G). (Se tilbakemelding under i punkt 3). Vedlegg F viser bølgestatistikk i Siraffjorden og denne er benyttet til å finne varigheter av sjøtilstander. Konseptet er justert og det er nå planlagt færre manuelle operasjoner enn det som var beskrevet i søknaden. BLÅR AS har dokumentert i større grad at nødvendige arbeidsoperasjoner, som fortsatt består av noen manuelle, kan gjennomføres under forholdene på en eksponert lokalitet som i Siraffjorden.

I vedlegg G har BLÅR AS tatt utgangspunkt i gjeldende forskning på HMS for tradisjonelle oppdrettsanlegg og sammenlignet dette med tekniske løsninger og operasjoner for Octopus-konseptet på eksponert lokalitet. BLÅR AS argumenterer for at det vil være bedre HMS på deres anlegg som følge av at konseptet har færre manuelle operasjoner og redusert behov for personell på merdene. Det er imidlertid også identifisert og vurdert farer som kan oppstå ved denne type anlegg som ikke vil være aktuelt for et tradisjonelt oppdrettsanlegg.

Fiskeridirektoratet vurderer at BLÅR AS gjennom denne dokumentasjonen har vurdert og drøftet drift og gjennomføring av arbeidsoperasjoner på en utsatt lokalitet gjennom hele året på en tilstrekkelig måte i denne fasen av prosjektet. Fiskeridirektoratet viser imidlertid til innvendinger knyttet til risikovurdering under i punkt 3.»

Fiskeridirektoratet ba også om en oppdatert risikovurdering. Blår AS sendte inn informasjon om dette 21. januar 2022, og Fiskeridirektoratet vurderte i brev av 7. mars 2022 at oversendt dokumentasjon ivaretok Fiskeridirektoratets bekymringer knyttet til konseptets risikoprofil.

Fiskeridirektoratet legger etter dette til grunn at vilkåret om «*betydelig innovasjon*» i laksetildelingsforskriften § 6-6, samt tilhørende vilkår stilt i Nærings- og fiskeridepartementet sitt klagevedtak, er oppfylt.

5.5 Betydelige investeringer

Det er et vilkår for tildeling av utviklingstillatelser at det omsøkte prosjektet innebærer «*betydelige investeringer*», jf. laksetildelingsforskriften § 6-6 første ledd. Ordlyden gir en klar anvisning på at de estimerte prosjektinvesteringene må være av en vesentlig størrelse. I tilknytning til dette vilkåret er det i retningslinjene presisert at ordningen med utviklingstillatelser som utgangspunkt omfatter de store prosjektene som næringen ikke vil og/eller kan ta risikoen ved å realisere på egen hånd. Det fremgår av retningslinjene at det i vurderingen av hva som er en betydelig investering skal tas hensyn til den reelle størrelsen av investeringen. Det er ifølge retningslinjene også en viss adgang til å ta hensyn til søkers evne til å foreta investeringene.

Fiskeridirektoratet peker på at det kun er investeringskostnader direkte knyttet til utviklingen av teknologien i prosjektet som kan legges til grunn ved vurderingen av om prosjektet innebærer betydelige investeringer. Dette har også Nærings- og fiskeridepartementet slått

fast i klagesaken som gjaldt avslag på søknaden fra Blom Fiskeoppdrett AS 15. juni 2018 (konseptet «Biometis»)⁴.

Fiskeridirektoratet legger til grunn oppdatert investeringsbudsjett som ble oversendt av Blår AS 5. juni 2025 for vurderingen. Dette viser budsjetterte investeringer på over 2,8 milliarder kroner for konseptet. Dette er en endring på totalt 12 % fra tidligere innsendte tall, og det er synliggjort i budsjettet hvor stor endringen er for de enkelte postene. Omlag 1,3 milliard kroner er knyttet til rigg og modifisering av denne. I tillegg kommer kostnader til merder osv.

I vurderingen av investeringskostnader vurderer Fiskeridirektoratet også om det er investeringselementer som må trekkes ifra, fordi disse faller utenfor ordningen med utviklingstillatelser. Fiskeridirektoratet ser at budsjettet inneholder noen poster som etter direktoratets syn vil falle utenfor vurderingen, for eksempel kommersialisering og usikkerhetstillegg. Beløpene er imidlertid lave sammenlignet med de øvrige kostnadene, og sett opp mot kostnader til rigg vurderer Fiskeridirektoratet at det ikke vil gi utslag ved vurderingen av betydelig investeringer dersom kostnadene tas ut av budsjettet. Fiskeridirektoratet finner ikke grunnlag for å redegjøre nærmere for de ulike postene, ettersom dette ikke vil ha betydning for resultatet i saken.

Basert på en totalvurdering finner Fiskeridirektoratet at vilkåret om «*betydelige investeringer*» er oppfylt, jf. laksetildelingsforskriften § 6-6.

5.6 Oppfyllelse av kompetansekrav

Det går frem av laksetildelingsforskriften § 6-6 tredje ledd at søker skal dokumentere hvordan virksomheten vil ivareta den faglige kompetansen som er nødvendig for å oppfylle formålene med utviklingstillatelser. Det fremgår av retningslinjene at i tillegg til å oppfylle vilkårene i akvakulturdriftsforskriften § 6 må prosjektet inneha relevant faglig kompetanse til å gjennomføre prosjektet. Søker må også dokumentere i søknaden at personer med tilstrekkelig kompetanse er engasjert i prosjektet slik at prosjektet styres på en forsvarlig måte.

Basert på informasjon av 7. september 2021 og 3. november 2021, samt brev fra Blår AS 5. juni 2025, legger Fiskeridirektoratet til grunn følgende samarbeidspartnere for vurderingen:

- **Bremnes Seashore AS**
- **Nutreco, Skretting, Nofima, Blue Planet:** Fiskevelferd
- **Uni Research Polytec, Dev Ocean, Creator, Aqua Knowledge, Høgskulen på Vestlandet og Concept Illustration & Animation:** Merd-design
- **Smartfarm, Høgskolen på Vestlandet (HVL), Tratec, Scana Offshore og Odda Plast/ØPD:** Testfasiliteter
- **AKVA group, Egersund net, Steinsvik, VARD Aqua, Mørenot, Uponor, Stavanger Engineering og Global Maritime:** Engineering og produksjon
- **Icon Systems AS:** Totalleverandør, og har ansvar for helhetlig teknisk leveranse, integrasjon og gjennomføring.

Blår har også listet opp aktører som skal bistå med generell kunnskap; UiS, Blue Planet og SINTEF Ocean, samt akademia (BSc og MSc); NTNU, UiS, NMBU og HVL.

Styringskomité for prosjektet vil bestå av personer fra Blue Planet, Nutreco/Skretting, Blår/Mørenot.

⁴ Blom Fiskeoppdrett AS: Nærings- og fiskeridepartementet sitt vedtak 15. juni 2018: <https://www.fiskeridir.no/Akvakultur/Tildeling-ogtillatelser/Saertillatelser/Utviklingstillatelser/Brev-og-vedtak>

På bakgrunn av innsendte beskrivelser vurderer Fiskeridirektoratet at kompetansekravet i prosjekterings- og driftsfasen er ivarettatt.

5.7 Antall tillatelser

Laksetildelingsforskriften § 6-14 første ledd slår fast at maksimalt tillatt biomasse per tillatelse til utvikling ikke skal overstige 780 tonn. Det er ifølge retningslinjene for behandling av søknad om utviklingstillatelse ikke fastsatt en grense for hvor mange tillatelser som kan tildeles. Ifølge § 6-14 sjette ledd skal det ved avgrensning av biomasse *«blant annet tas hensyn til hva som er nødvendig for å kunne gjennomføre prosjektet»*.

Uttrykket *«blant annet»* viser at også andre hensyn kan være relevante. I henhold til § 6-14 syvende ledd kan det, i motsetning til hva som gjelder ved tildeling av andre tillatelser til særlige formål, også tas hensyn til økonomien i prosjektet ved fastsettelse av antall tillatelser til utvikling. Retningslinjene fastslår at dette likevel ikke innebærer at det skal tildeles flere tillatelser enn det som er driftsmessig nødvendig for å kunne gjennomføre utviklingsprosjektet. Fiskeridirektoratet kan altså ikke tildele flere tillatelser enn det som kreves for å kunne foreta tilstrekkelig uttesting. Videre følger det av retningslinjene at ordningen med utviklingstillatelser skal representere en risikoavlastning, ikke nødvendigvis en risikoeliminering for søker.

Blår ønsker uttesting med tre klynger av merder, hver bestående av fire fulle merder og én tom beredskapsmerd for eventuell flytting/behandling av fisk. Samlet biomassebehov er angitt å være 10 920 tonn MTB. Dette tilsvarer 14 utviklingstillatelser på 780 tonn MTB.

Fiskeridirektoratet legger til grunn at alle merdene skal oppnå designtetthet på $\sim 25 \text{ kg/m}^3$ for å teste ut under realistiske forhold. I det foreslåtte oppsettet er det triplikater av et oppsett der merd 1 ligger dypt (f.eks. 30 m) i maksimal varighet av produksjonssyklusen, merd 2 i overflateposisjon i maksimal tid i produksjonssyklusen, merd 3 plasseres optimalt i vannsøylen i forhold til temperatur og merd 4 også regulert etter temperatur, men utstyrt med luftekanaler.

Det legges opp til en produksjon på 200 000 fisk per merd og en tetthet på maksimalt stående biomasse på 25 kg/m^3 per merd. Planlagte utsett har en opptrapping med først 10 000 fisk (400 g), så 50 000 fisk (700 g) og de tre neste med 2 400 000 fisk (700 g). Ved utgangen av produksjonssyklusen, som estimeres til 10 mnd., vil fisken ha en snittvekt på ca. 5000 gram, og det er som nevnt søkt om 10920 tonn MTB med 12 merder. Fiskeridirektoratet legger på denne bakgrunn til grunn at det søkes om 910 tonn MTB per merd.

Blår AS har hevdet at det innovative ved konseptet er det integrerte oppdrettssystemet bestående av jackup-rigg forbundet med flere nedtrekkbare merder som skal operere på minst 8-12m Hs 50. Blår AS hevder også at for å bevise at oppdrettsanlegget fungerer må en også bevise at hele oppdrettsanlegget med logistikk, parallelle operasjoner og helhetlig drift fungerer. Blår argumenterer også for at det er viktig å få konseptet fram til kommersialisering og at kunder vil ha uttesting av et fullt antall merder. Samt at det skal være vitenskapelig uttesting.

Spørsmålet er hvor mye biomasse som er nødvendig for å gjennomføre Blår AS sitt prosjekt.

Fiskeridirektoratet og departementet har i noen saker vurdert at det i utgangspunktet vil være tilstrekkelig å tildele biomasse til å få testet ut én produksjonsenhet i fullskala for å få utviklet

teknologien. Fiskeridirektoratet vurderer også i foreliggende sak at det for uttesting av merdkonstruksjonen med fortøyninger og nedtrekksmekanisme, samt funksjonene for førtilførsel, dødfiskuttak og trenging og uttak av fisk kan det være tilstrekkelig med én merd.

Fiskeridirektoratet viser til Nærings- og fiskeridepartementets klagevedtak, hvor det fremgår at *«kjernen i det omsøkte konseptet til Roxel Aqua AS er en modifisert jackup-rigg forbundet med slanger og wire/tau til flere nedtrekkbare merder for bruk på lokaliteter med signifikant bølgehøyde inntil 15 meter.»* Fiskeridirektoratet mener også at for å teste ut at merdene kan opereres uavhengig av hverandre vil det være behov for mer enn én merd.

I foreliggende sak er det som nevnt over planlagt ulik bruk av de fire merdene i hver klynge. I tre av merdene i en klynge skal fisk få luft fra overflaten. Merden skal dimensjoneres for Hs 4 meter og 1 m/s strøm i overflaten. Søker har innhentet bølgestatistikk fra Metrologisk Institutt / Eklima fra 01.09.1957 til 03.05.2017, fra et punkt utenfor Utsira. For å finne ulike sjøtilstander på de fire lokalitetene har en brukt både bølgestatistikken fra Metrologisk Institutt og bølgesimuleringene fra Norce. Disse dataene tilsier at merden kan gå til overflaten minst én gang i uken for fire potensielle lokaliteter i Sirafjorden. Fiskeridirektoratet tar ikke stilling til hvilken lokalitet som skal benyttes, men understreker at det ved valg av lokalitet vil være nødvendig med lokalitetsspesifikke data som også tilsier at merdene kan gå til overflaten minst én gang i uken.

Det har siden Octopus-konseptet ble utviklet og saken sist ble behandlet skjedd en utvikling i dypdrift med bruk av luftkanaler og luftkupler. Det kan derfor i dag reises spørsmål ved om det er nødvendig å tildele biomasse til ekstra enhet(er) for å teste ut luftkanal. Det er imidlertid lang tid siden søknaden ble sendt inn, og direktoratet vurderer at lang saksbehandlingstid gjør at det ikke kan legges avgjørende vekt på at teknologien i dag i større grad kan anses som utprøvd.

Det vil etter direktoratets syn likevel kunne være tilstrekkelig å teste ut konseptet med færre antall merder og med en lavere biomasse enn det som Blår AS søker om. Selv om f.eks. føringssystemets kapasitet ombord på riggen og føring ut til merdene først vil bli testet til full kapasitet ved 12 fulle merder, vil dette etter direktoratets vurdering kunne estimeres basert på en mindre biomasse. Det samme gjelder behandling, avlusing og uttak av fisk.

Fiskeridirektoratet viser også til at ordningen med utviklingstillatelser ikke innebærer at det må tildeles så mye biomasse at prosjektene skal ende med et ferdig utviklet produkt klar til kommersialisering etter endt prosjektperiode, jf. departementets uttalelse i klagesak vedrørende Marine Donut⁵. Departementet har også i flere saker vurdert at det er vesentlige forskjeller mellom uttesting med vitenskapelig oppsett og den form for testing det legges opp til innenfor ordningen med utviklingstillatelser, se blant annet Atlantis Subsea Farming AS⁶.

Fiskeridirektoratet viser til at hver klynge skal bestå av fire merder med fisk hvor man skal teste ut ulike oppsett. Direktoratet vurderer at det vil være hensiktsmessig å ha like mange fisk og samme tetthet (200 000 fisk) i alle de fire merdene, for å legge til rette for best mulig sammenligning. Etter direktoratets syn vil konseptet kunne testes tilstrekkelig ved at det gis biomasse til å fylle én klynge med fire merder á 910 tonn MTB. Det tekniske behovet for

⁵ Marine Harvest Norway AS: Nærings- og fiskeridepartementets vedtak 16. juli 2018
<https://www.fiskeridir.no/akvakultur/tildeling-og-tillatelser/saertillatelser/utviklingstillatelser/brev-og-vedtak>

⁶ Atlantis Subsea Farming AS: Nærings- og fiskeridepartementets vedtak 18. desember 2017
<https://www.fiskeridir.no/akvakultur/tildeling-og-tillatelser/saertillatelser/utviklingstillatelser/brev-og-vedtak>

uttesting vurderes dermed til å være totalt 3640 tonn MTB, som innebærer fire utviklingstillatelser på 780 tonn og én tillatelse på 520 tonn MTB.

Som nevnt over åpner laksetildelingsforskriften § 6-14 syvende ledd for at det også kan tas hensyn til økonomien i prosjektet ved fastsettelse av antall tillatelser til utvikling. Fiskeridirektoratet vil derfor se nærmere på økonomien, basert på oppdaterte tall fra Blår AS av 5. juni 2025. Det er i tråd med praksis i andre saker at det legges vekt på oppdatert investeringsbudsjett fra søker, også i de tilfellene der det har gått lang tid siden søknaden.

Blår AS har søkt om 14 utviklingstillatelser og opplyser i oppdatert investeringsbudsjett at investeringskostnadene ved prosjektet vil være 2,8 milliarder kroner. Investeringskostnaden i det oppdaterte budsjettet viser en kostnadsøkning på 12 prosent siden opprinnelig budsjett fra 2017. Fiskeridirektoratet finner ikke grunn til å tvile på den kostnadsøkningen, og viser blant annet til at konsumprisindeksen i samme tidsrom viser en høyere prisstigning enn det søker legger til grunn i sitt budsjett.

Investeringskostnaden ved prosjektet er svært høy, og det vil kreve et betydelig antall utviklingstillatelser for at risikoavlastningen ved prosjektet skal være lønnsom.

Spørsmål knyttet til antall tillatelser ble blant annet vurdert i Nærings- og fiskeridepartementet sin klageavgjørelse knyttet til Astafjord Ocean Salmon AS⁷ og konseptet ØyMerd datert 22. august 2022. Fiskeridirektoratet hadde gitt tilsagn om fire utviklingstillatelser på til sammen 3120 tonn MTB, som tilsvaret halvparten av det omsøkte antallet tillatelser. Vedtaket ble påklaget, og departementet tok klagen til følge og gav tilsagn om åtte utviklingstillatelser tilsvarende 6240 tonn MTB. Departementet slo fast at:

«Hvorvidt det skal tildeles biomasse ut over det tekniske behovet, vurderes ut fra en helhetsvurdering av økonomien i prosjektet.

[...]

At prosjektkostnader øker i løpet av saksbehandlingen, er i og for seg ikke unikt. Det er ikke urimelig at disse oppjusteres i takt med at aktørene får tilgang på ny informasjon. Dette har også vært tilfelle for de fleste andre utviklingssøknader, og oppdaterte kostnadsanslag har blitt hensyntatt i beregningsgrunnlaget for risikoavlastning hvis de er tilstrekkelig begrunnet og sannsynliggjort.

Departementet anser at kostnadspostene som beskrives er nødvendige for å realisere konseptet, med noen unntak. Klager har eksempelvis lagt på en ekstra kostnadspost for å dekke uforutsette utgifter på 7,5 pst. av investeringsbudsjettet. Utviklingstillatelser er ment å redusere risiko i prosjekter, og skal ikke være en full statlig risikoovertagelse. Departementet har heller ikke i tidligere søknader tatt hensyn til budsjetterte uforutsette utgifter.

Videre har Astafjord budsjettert med 50 mill. kroner i finansieringskostnader. Dette er i utgangspunktet ikke en investeringskostnad, og har gjennom praksis ikke vært ansett for å falle inn under ordningen med utviklingstillatelser.

Selv med fratrekk for disse kostnadspostene vurderer departementet at de samlede investeringene i prosjektet er betydelige, og antagelig overstiger 1,2 mrd. kroner eks. mva.

Etter at Astafjord ble gitt tilsagn om fire tillatelser, har det blitt holdt en ny auksjon. Departementet har tidligere lagt til grunn oppdatert informasjon i verdsettelsen av en utviklingstillatelse. Departementet endrer ikke denne praksisen, til tross for endrede rammevilkår og påfølgende redusert verdi av kommersielle tillatelser. Gjennomsnittsprisen for den solgte kapasiteten ble 154000 kroner

⁷ Astafjord Ocean Salmon AS: Nærings- og fiskeridepartementets vedtak av 22. august 2023
<https://www.fiskeridir.no/akvakultur/tildeling-og-tillatelser/saertillatelser/utviklingstillatelser/brev-og-vedtak>

per tonn i auksjonen i 2022, som tilsvarer 120 mill. kroner per tillatelse. Ettersom utviklingstillatelsene kan konverteres til alminnelige tillatelser mot et vederlag på 10 mill. kroner dersom prosjektet tilfredsstiller de forhåndsfastsatte målkriteriene, vil verdien av en utviklingstillatelse på 780 tonn utgjøre om lag 110 mill. kroner.»

I likhet med departementet i klagesaken for Astafjord vurderer Fiskeridirektoratet at det også i denne saken er noen av de oppgitte investeringskostnadene som må unntas fra vurderingen. For eksempel er det inkludert kostnader til kommersialisering og et usikkerhetstillegg som vi mener ikke skal regnes som investeringskostnad. Alle utviklingsprosjekt er usikre, og uventede kostnader er en del av risikoen ved slike prosjekt. Som departementet også viser til i saken over skal utviklingstillatelsene redusere risiko i prosjektet, og «skal ikke være en full statlig risikoovertagelse.»

Siden Blår AS sin søknad sist var til behandling i Fiskeridirektoratet har det vært en generell kostnadsstigning i Norge, som også har ført til en kostnadsøkning i næringen. På den annen side har siste auksjon vist at verdi på en tillatelse har økt, og salgsprisene for laks har vært høye. Fiskeridirektoratet finner ikke grunn til å endre praksisen med å legge til grunn oppdatert informasjon i verdsettelsen av utviklingstillatelser. Siden departementets klagevedtak har det vært gjennomført ny auksjon i 2024, hvor auksjonsvederlaget ble endret i stor grad. I 2024 ble det solgt 17 330 tonn til et samlet vederlag på 5 288 602 6000, som tilsier en gjennomsnittspris på ca. 305 170 kroner per tonn. Dette tilsier igjen at en ordinær tillatelse på 780 tonn MTB vil ha en verdi på 238 millioner kroner, og at verdien på en utviklingstillatelse i dag, om en trekker bort vederlaget ved konvertering, er økt til 228 millioner kroner.

Blår AS har søkt om 14 utviklingstillatelser, og prosjektets investeringskostnad oppgitt til 814,4 millioner kroner. Markedsverdi til disse 14 tillatelsene er beregnet til 3 192 millioner kroner. Isolert sett er markedsverdien av de omsøkte tillatelser høyere enn den totale investeringskostnaden i prosjektet.

Som nevnt over vurderer Fiskeridirektoratet at det er mulig å gjennomføre prosjektet teknisk sett med færre merder, for eksempel ved at det gis biomasse til å fylle én klynge med fire merder á 910 tonn MTB. Dersom det tildeles utviklingstillatelse i tråd med det tekniske behovet på fire merder, vil dette ha en verdi på 1,064 milliarder kroner. Ifølge budsjettet er kostnadene for kun rigg 1 351 millioner kroner. I foreliggende sak vil verdien på riggen alene overstige verdien på utviklingstillatelser tilsvarende fire merder.

Fiskeridirektoratet legger også vekt på at det ikke vil være mulig å nedskalere selve jackup-riggen, og at kostnadene til rigg vil være uendret selv om antall merder endres. Selv om det vil redusere investeringskostnadene vil ikke tildeling av tillatelser til færre merder innebære at behovet for antall tillatelser går tilsvarende ned.

Vurderingen av hvor mye biomasse som skal tildeles prosjektet er en skjønnsmessig helhetlig vurdering der det skal legges vekt på flere hensyn. I foreliggende sak legger Fiskeridirektoratet vekt på investeringskostnadene, men også på søkers eget oppsett, som innebærer fire merder med fisk i hver klynge. Dersom det tildeles utviklingstillatelser for å fylle to klynger med fire merder vil dette innebære en samlet biomasse på 7280 tonn MTB. Dette tilsvarer ni tillatelser på 780 tonn MTB og én tillatelse på 260 tonn MTB. Dette vil både gi Blår AS anledning til å teste ut konseptet med to klynger, og vil tilsvare en økonomisk kompensasjon på 2,128 milliarder kroner. Fiskeridirektoratet erkjenner at det finnes andre som har fått tildelt utviklingstillatelser som samlet sett har høyere verdi isolert sett sammenlignet med investeringskostnadene. Direktoratet mener likevel at utviklingstillatelser vurdert til en samlet verdi på over 2,1 milliarder kroner likevel vil representere en betydelig risikoavlastning fra statens side.

Etter en skjønnsmessig helhetsvurdering av prosjektet har Fiskeridirektoratet kommet til at det kan tildeles 7280 tonn MTB, fordelt på ni tillatelser på 780 tonn MTB og én tillatelse på 260 tonn MTB.

5.8 Varighet

Utviklingstillatelser kan gis for inntil 15 år, jf. laksetildelingsforskriften § 6-4 første ledd. Varighet av tillatelse til særlige formål skal fastsettes etter en konkret behovsvurdering. Ved vurdering av varighet for utviklingstillatelser skal tidsaspektet for utviklingsaktiviteten tillegges vekt, jf. § 6-6 sjette ledd. Ifølge retningslinjene til sistnevnte bestemmelse vil varigheten bero på det konkrete prosjektet og hvor lang tid som er nødvendig for å utvikle prosjektet og foreta uttesting. Det følger videre at prosjekter kan innebære blant annet konstruksjon av prototyper og testanlegg og fullskala prøveproduksjon.

Fiskeridirektoratet legger på bakgrunn av innlevert produksjonsplan, samt at Blår AS opprinnelig søkte om utviklingstillatelser for en periode på fem år fra utsett av første fiskegruppe, til grunn at lengden på prosjektperioden vil være syv år.

Fiskeridirektoratet legger søkers prosjektperiode til grunn og gir tillatelsene med en varighet på syv år. Tilsagn om utviklingstillatelser kan ikke tas i bruk før lokaliteten er klarert og tillatelsesdokument utstedt. Det vil si at varigheten av tillatelsen begynner å løpe når tillatelsesdokument er utstedt.

Fiskeridirektoratet viser for øvrig til at det kan søkes om forlengelse av tillatelsene, jf. laksetildelingsforskriften § 6-4. En eventuell søknad om forlengelse må være Fiskeridirektoratet i hende minimum ett år før tillatelsene utløper.

5.9 Målkriterier

I henhold til laksetildelingsforskriften § 6-6 femte ledd skal det ved tildeling av utviklingstillatelse fastsettes hvordan innehaver av tillatelsen skal rapportere fremdriften i utviklingsprosjektet til Fiskeridirektoratet. Det skal også fastsettes målkriterier for når prosjektet anses gjennomført.

Fiskeridirektoratet har fastsatt målkriteriene i tabellen nedenfor etter dialog med søker. Alle leveransene nevnt i målkriteriene er fra søker til Fiskeridirektoratet. Dersom Blår AS mener at enkelte opplysninger skal unntas fra offentlighet, skal Blår AS i tillegg også levere en offentlig versjon av de aktuelle leveransene. Publiseringer av prosjektet skal minimum gjøres på prosjektets digitale plattform.

Målkriterium 1 - Prosjektplan		
1.1 Prosjektplan	Leveranse	Kunnskapsdeling
En oppdatert prosjektplan for hele prosjektperioden skal utarbeides før prosjektstart. Den skal inneholde alle aktuelle milepæler i tillegg til leveranser spesifisert i øvrige målkriterier	Prosjektplanen skal leveres til Fiskeridirektoratet. Ved større revisjoner skal en oppdatert plan sendes inn. Prosjektet skal informere Fiskeridirektoratet når milepæler nås.	Prosjektplanen skal gjøres offentlig tilgjengelig senest 3 måneder etter prosjektstart.
Målkriterium 2 - Prosjektinformasjon og kommunikasjon		
2.1. Delingsplattform	Leveranse	Kunnskapsdeling
Blår AS skal utarbeide en	Blår AS skal informere	Plattformen skal være

hensiktsmessig plattform for deling av kunnskap og erfaringer fra prosjektet som spesifisert under aktuelle målkriterier.	Fiskeridirektoratet når plattformen er i drift, samt holde den oppdatert i henhold til vilkår om kunnskapsdeling i øvrige målkriterer.	offentlig tilgjengelig i hele prosjektperioden
2.2 Fakta om prosjektet	Leveranse	Kunnskapsdeling
Prosjektet skal så snart som mulig utarbeide et fakta-ark med nøkkelinformasjon om Octopus-prosjektet.	Fakta-arket skal som et minimum inneholde informasjon om anleggets egenskaper og funksjonalitet, hoveddimensjoner, en oversikt over hvilke utfordringer prosjektet har til hensikt å løse og hvordan prosjektet skal løse disse, beskrivelse av utfordringer samt oversikt over leverandører.	Fakta-arket og fremtidige revisjoner skal gjøres offentlig tilgjengelig på plattformen for informasjonsdeling.
2.3 Register over endringer og erfaringsoverføring mellom ulike merdversjoner	Leveranse	Kunnskapsdeling
Driftserfaringer fra pilotmerd og påfølgende versjon(er) skal tilbakeføres til design av neste versjon. Prosjektet skal opprette et register over alle vesentlige designendringer med begrunnelse for hver endring som gjøres i design basert på driftserfaring.	Ved hver iterasjon skal registeret sammenfattes i en rapport som oversendes til Fiskeridirektoratet.	Offentlige versjoner av rapportene skal utarbeides og gjøres tilgjengelig på plattformen for informasjonsdeling
Målkriterium 3 – Prosjektering, verifikasjon og dokumentasjon		
3.1 Risikovurdering	Leveranse	
Blår AS skal kartlegge farer og utfordringer ved konseptet og på denne bakgrunn vurdere risiko, samt utarbeide planer og tiltak for å redusere risikoforholdene.	Før første utsett av fisk skal det sendes inn en rapport til Fiskeridirektoratet som dokumenterer risikovurdering og hvordan risikoen skal håndteres for alle faser av prosjektet, samt en plan for hvordan risikovurderinger skal holdes oppdatert fortløpende.	
3.2 Designverifikasjon	Leveranse	
En kompetent og uavhengig part skal gjennomføre en designverifikasjon av hele konseptet. Det skal verifiseres at prosjekteringsgrunnlaget tilfredsstiller sikkerhetskravene for denne type anlegg, inkludert sikkerhet mot rømming i henhold til NYTEK23-forskriften og andre relevante regelverk. Verifikasjonen skal baseres på en gjennomgang av designrapporter, tegninger og uavhengige beregninger, alt etter hva som er hensiktsmessig basert på kvalitative risikovurderinger.	Før utsett av fisk skal Fiskeridirektoratet få tilsendt verifikasjonsrapport fra tredjepart sammen med alle dokumenter som ligger til grunn for verifikasjonsrapporten.	
3.3 Endringer fra søknadsbeskrivelsen	Leveranse	Kunnskapsdeling
Eventuelle endringer i konseptet fra	Det skal leveres en rapport som	Offentlig versjon av

beskrivelsene som ligger til grunn i tilsagnet skal begrunnes og dokumenteres. Alle endringer skal registreres og begrunnes og samles i et register	beskriver og begrunner endringer i design som avviker fra tilsagnet. Rapportene skal minimum leveres etter hver fase, herunder; • Prosjektering og verifikasjon • Byggefase • Funksjonstesting • Etter hvert utsett i driftsfasen	rapportene som ikke inneholder opplysninger underlagt lovbestemt taushetsplikt vedrørende selskapet eller selskapets leverandør skal publiseres på en hensiktsmessig måte.
---	--	--

Målkriterium 4 - Bygging

4.1 Bygging	Leveranse
Octopusanlegget skal tilvirkes i henhold til prosjekteringsgrunnlaget, inkludert både strukturelle og funksjonelle krav. En uavhengig part skal følge prosessen for å sikre samsvar og kvalitet. Utførelsen skal dokumenteres «as-built» med nødvendige sertifikater.	Verifisert dokumentasjon på at Octopusanlegget er bygget og testet i henhold til gitte spesifikasjoner, verifiserte tegninger og gjeldende regelverk, samt «as-built» dokumentasjon med relevante sertifikater. Alle nødvendige sertifikater og annen relevant dokumentasjon som kreves i forbindelse med anleggssertifisering i henhold til NYTEK23-forskriften leveres i forbindelse med målkriterium 7.1.

Målkriterium 5 - Transport og installasjon av merd og rigg

5.1 Transport og installasjon	Leveranse
Før transport fra verft til lokalitet skal prosjektet dokumentere aksept fra kvalifisert assurandør for sikker transport og installasjon som påkrevd. Arrangement og metode for transport skal dokumenteres. Eventuelt kan selskapet være egenassurandør.	Godkjent dokumentasjon i forbindelse med transport og installasjon.

Målkriterium 6 – Funksjonstesting

6.1 Funksjonstesting av merd/ anlegg uten fisk	Leveranse	Kunnskapsdeling
Før hver ny versjon av merden eller hele Octopus-anlegget tas i bruk med fisk skal funksjonstesting av anlegget uten fisk på lokaliteten være gjennomført i henhold til forhåndsdefinert testplan. Før fiskeutsett skal det dokumenteres at kritiske funksjoner og operasjoner for alle versjoner av merder kan gjennomføres etter formålet og det skal lages brukerhåndbok.	Testperioden avsluttes med en rapport som inkluderer en oversikt over hva som er testet, resultater og eventuelle anbefalinger til designforbedringer. En brukerhåndbok utformet i henhold til krav i NYTEK23-forskriften samt opplæringsplan skal leveres til Fiskeridirektoratet.	Offentlig versjon av funksjonstestrapport som ikke inneholder opplysninger underlagt lovbestemt taushetsplikt vedrørende selskapet eller selskapets leverandør skal publiseres av Fiskeridirektoratet og prosjektet på en hensiktsmessig måte.

En testperiode avsluttes med en funksjonstestrapport med en oversikt over hva som er testet og resultater.		
Målkriterium 7 – Anleggssertifikat		
7.1 Anleggssertifikat	Leveranse	
Før en merdversjon eller hele Octopus-anlegget kan brukes til akvakultur skal det foreligge et anleggssertifikat i henhold til relevante krav i NYTEK23 forskriften.	Anleggssertifikatet skal rapporteres til Fiskeridirektoratet via MinSide på vanlig måte. Eventuell annen relevant dokumentasjon som ikke meldes inn via MinSide etter de prosedyrer som gjelder for dette, skal rapporteres inn til Fiskeridirektoratet direkte.	
Målkriterium 8 – Driftsplanlegging og drift		
8.1 Måleprogram	Leveranse	Kunnskapsdeling
Prosjektet skal senest 3 måneder før hvert utsett av fisk, både for pilotmerd, industriell merd og for «normal» produksjon fremlegge et program for hvordan resultater i driftsfasen skal dokumenteres. Programmet skal beskrive relevante målinger og parametere, eksempelvis miljøparametere, tilvekst, fiskehelse og –velferd og teknisk ytelse.	Programmet for hver produksjonssyklus skal oversendes Fiskeridirektoratet for godkjenning.	Offentlig versjon av måleprogram som ikke inneholder opplysninger underlagt lovbestemt taushetsplikt om selskapet eller selskapets leverandører skal publiseres av prosjektet og Fiskeridirektoratet på en hensiktsmessig måte.
8.2. Produksjonssyklus	Leveranse	Kunnskapsdeling
Prosjektet skal dokumentere produksjonssyklusene fra utsett til slakt i henhold til prosjektplan og godkjent måleprogram. Prosjektet skal i uttestingsperioden foreta en trinnvis opptrapping av produksjonen, inntil tilnærmet full produksjon nås. Det skal gjennomføres et tilstrekkelig antall utsett for at resultatene er egnet til å evaluere konseptet.	For hver syklus skal det leveres en midtveisrapport og en sluttrapport i henhold til måleprogrammet og prosjektplan. Rådata fra måleresultater vedlegges.	Offentlig versjon av rapporter som ikke inneholder opplysninger underlagt lovbestemt taushetsplikt vedrørende selskapet eller selskapets leverandører skal publiseres av Fiskeridirektoratet og prosjektet på en hensiktsmessig måte.
Målkriterium 9 – Evaluering og rapporter		
9.1 Evaluering og rapportering	Leveranse	Kunnskapsdeling
Kunnskap fra prosjektet skal deles slik at den kommer hele næringen til gode. Søker skal utarbeide en sluttrapport før søknad om konvertering.	En fullstendig sluttrapport skal leveres til Fiskeridirektoratet. Rapporten skal inneholde en evaluering med basis i måleresultater, utførte tester og øvrige erfaringer. Rapporten vil drøfte erfaringer som vil føre til endret design eller endrede prosedyrer, samt	Offentlig versjon av sluttrapport som ikke inneholder opplysninger underlagt lovbestemt taushetsplikt vedrørende selskapet eller selskapets leverandører skal

	teknologikvalifisering mot eventuell kommersialisering. Sluttrapporten skal som minimum, inneholde: • En evaluering av prosjektet med basis i måleresultater som er fremkommet fra datainnsamling utført i henhold til måleprogrammene, tester som er utført og øvrige erfaringer fra prosjektperioden. • Tegninger, bilder, grafiske fremstillinger, spesifikasjoner, aktuelle måledata, opparbeidet kunnskap og beskrivelser av hendelser. - En vurdering av Octopus-prosjektets interne suksesskriterier og en evaluering med tanke på kommersialisering av konseptet. Erfaringen fra prosjektperioden, herunder også erfaringer som vil føre til endrede prosedyrer eller vesentlige designendringer/modifikasjoner etter den definerte prosjektperioden.	publiseres av prosjektet og Fiskeridirektoratet på en hensiktsmessig måte. Eventuelle resultater som kan gi ny innsikt på fagfeltet publiseres på egnet måte i samråd med Fiskeridirektoratet (f.eks. vitenskapelig artikkel).
--	--	--

5.10 Dokumentasjon og kunnskapsdeling

Etter laksetildelingsforskriften § 6-6 fjerde ledd er det en forutsetning for tildeling av utviklingstillatelse at utviklingsprosjektet dokumenteres på en metodisk forsvarlig måte og at kunnskapen fra prosjektet deles slik at den kommer hele næringen til gode.

Blår AS skal i utgangspunktet gjøre all informasjon fra prosjektet offentlig tilgjengelig før utløpet av prosjektperioden. For at kunnskapen skal kunne deles er det avgjørende at alle utviklingstrinn og de ulike elementene i prosjektet dokumenteres på en standardisert og anerkjent måte slik at andre kan dra nytte også av enkelte mindre deler av prosjektet.⁸

Fiskeridirektoratet ønsker at involverte kunnskaps-/forskningsinstitusjoner tar del i datainnsamlingen og utviklingsarbeidet utover det som er nevnt i målkriteriene og publiserer resultatene.

Det fremgår av retningslinjene til laksetildelingsforskriften § 6-6 fjerde ledd at dersom det er aktuelt å søke om patentering for enkelte deler av eller hele prosjektet, kan det settes en frist for når det senest må være søkt om patentering, for å sikre at kunnskapen kommer andre til nytte. Fiskeridirektoratet setter frist for å søke patentering for hele eller enkelte deler av prosjektet. Fristen for å søke om patentering er før utløpet av prosjektperioden (inntil 10 år

⁸ Retningslinjer til § 23b fjerde ledd

fra tidspunktet for når endelig tillatelse er gitt) og før eventuell konvertering av utviklingstillatelsene.

6. Særlig om miljø

Akvakultur vil etter sin art innebære en påvirkning av miljøet. Tillatelse til akvakultur innebærer at myndighetene har akseptert en viss påvirkning av det omkringliggende miljø, jf. Ot. prp. nr. 61 (2004-2005) s. 65. Kravet til at akvakultur utøves på en miljømessig forsvarlig måte skal imidlertid medføre at produksjonen ikke på noe tidspunkt fører til vesentlige negative effekter på miljøet, jf. Ot. prp. nr. 61 (2004-2005) s. 64. Ifølge laksetildelingsforskriften § 6-6 er formålet med utviklingstillatelser blant annet å «...bidra til å løse en eller flere av miljø- og arealutfordringene som akvakulturnæringen står overfor...». Octopus-konseptet har fått uttelling for at konseptet kan bidra til å åpne nye arealer.

Fiskeridirektoratet vurderer at kunnskapsgrunnlaget i saken er tilstrekkelig, jf. naturmangfoldloven § 8. Direktoratet kan ikke se at det er særlig usikkerhet knyttet til virkningene av dette prosjektet på naturmiljøet. Direktoratet er derfor kommet til at det beskrevne prosjektet er i samsvar med føre-vår prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9. Økning i samlet belastning, jf. naturmangfoldloven § 10, er vurdert av Nærings- og fiskeridepartementet i høringsnotat 12. juni 2015 ved innføringen av ordningen: *«Formålet med å etablere ei ordning med utviklingsløyve er å legge til rette for å kunne drive fram løysningar som utviklar næringa vidare, mellom anna løysningar som tek vare på miljøet. Tildeling av slike løyve vil kunne gi auka totalproduksjon, men verknaden av dette vil vere avgrensa i og med at utnytting krev klarert lokalitet. Det er då gjort ei vurdering av bæreevna til den aktuelle lokaliteten av relevante myndigheiter.»*

Prinsippet i naturmangfoldloven § 11 om at tiltakshaver betaler og kravet i naturmangfoldloven § 12 om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder er hensyntatt gjennom akvakulturloven og tilhørende forskriftsverk.

Fiskeridirektoratet har kommet til at tildeling av tilsagn om utviklingstillatelser til Blår AS er miljømessig forsvarlig, jf. akvakulturloven §§ 6 og 10 og i tråd med tildelingsbestemmelsene for utviklingstillatelser, jf. laksetildelingsforskriften § 6-6. Fiskeridirektoratet bemerker at det her er tale om produksjon i åpne merder, og at miljøpåvirkningen av akvakulturproduksjon vil være avhengig av anleggets lokalisering. Fiskeridirektoratet har ikke tatt stilling til lokalitetsspesifikke spørsmål. Miljøpåvirkning vil bli vurdert av de relevante myndighetene før eventuell klarering av lokalitet.

7. Særlig om oppfølging

Ifølge retningslinjene for behandling av søknader om utviklingstillatelser skal det føres alminnelig tilsyn i utviklingsfasen. Fiskeridirektoratet vil i tillegg kunne be om ytterligere informasjon og delta som observatør ved forskjellige faser av prosjektet.

8. Klagerett

Vedtaket kan påklages, jf. forvaltningsloven § 28. Klagefristen er tre uker, jf. forvaltningsloven § 29.

Med hilsen

Jon-Erik Henriksen
divisjonsdirektør

Anne Brønsten Osland
seksjonssjef

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten håndskreven underskrift.

Mottakerliste:

Blår As

Løkkeveien 107

4007

Stavanger

Kopi til:

Nærings- Og Fiskeridepartementet

Postboks 8090 Dep

0032

Oslo

